

Raportul SFS al activităților de minimizare a practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru”, pentru anul 2020

În vederea verificării respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă și protejării drepturilor salariaților, precum și întreprinderii măsurilor de prevenire și contracarare a fenomenului muncii „la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic”, având ca bază Regulamentul comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, în scopul realizării obiectivului „Intensificarea controlului în scopul depistării evaziunilor și contracarării fenomenului „muncii la negru” din Planul de acțiuni privind minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și „muncii la negru”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.477 din 28 iunie 2011, organele semnatare ale Regulamentului au întreprins un șir de acțiuni conform competențelor.

În procesul de planificare și efectuare a controalelor fiscale pentru 12 luni ale anului 2020, au fost examinate riscurile aferente comportamentului fiscal și nivelul de conformare voluntară a contribuabililor la respectarea legislației fiscale, fiind acordată prioritate riscurilor aferente corectitudinii declarării plăților salariale.

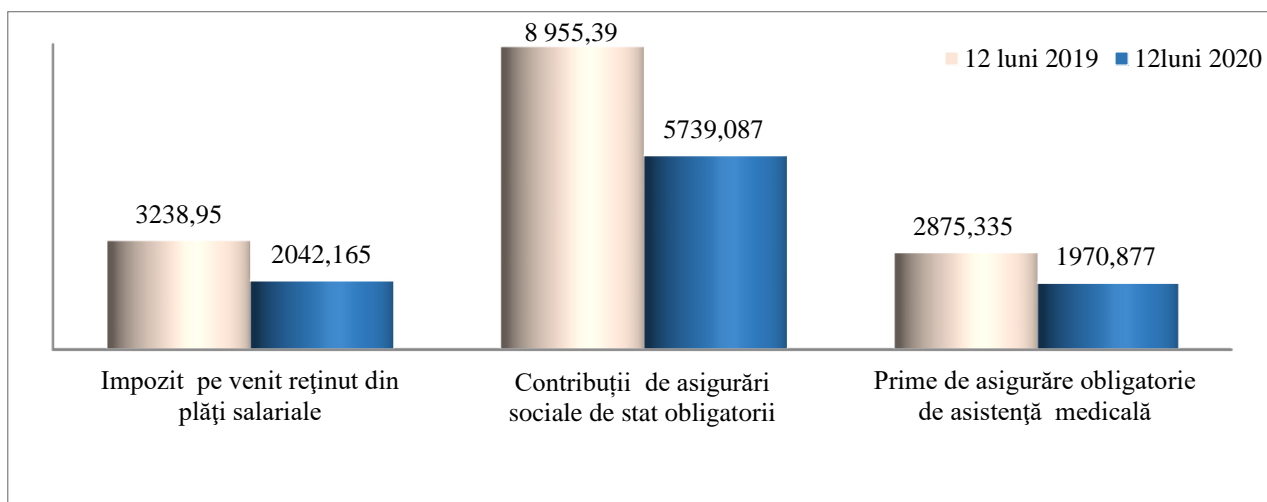
În rezultatul activităților desfășurate de către Serviciul Fiscal de Stat, pentru anul 2020, au fost stabilite încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare, impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale și primelor de asigurare obligatorie de asistența medicală) ca rezultat fiind adoptate **394 de decizii** asupra cazului de încălcare a legislației, inclusiv referitor la încălcările ce vizează corectitudinea calculării și achitării plăților salariale, impozitelor și defalcărilor aferente acestora au fost calculate suplimentar la buget încasări aferente plăților salariale: impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, penalități și amenzi în sumă totală de **18 908 719 lei** din ele **achitate 11 559 453 lei**.

Pentru încălcarea prevederilor legislației în vigoare aferente raporturilor de muncă, conform deciziilor adoptate s-a calculat suplimentar pentru plata la buget:

- ✓ impozit pe venit reținut din plățile salariale în sumă de **2 042 165 lei**;
- ✓ contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de **5 739 087 lei**;
- ✓ prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de **1 970 877 lei**,
- ✓ penalități și amenzi aplicate **9 156 590 lei**.

Calculările considerabile sunt datorate în mare parte aplicării metodelor și surselor indirecte de estimare în cadrul controalelor fiscale efectuate la contribuabili, având ca bază nerefectarea în deplină măsură/ integrale, în evidența contabilă, documentele de evidență și în dările de seamă a salariilor real achitate angajaților.

Tabelul nr. 1 – sumele calculate în rezultatul controalelor, cu referire la încălcările prevederilor legislației în vigoare ce vizează raporturile de muncă, 12 luni ale anului 2019 comparativ cu 12 luni ale anului 2020, mii lei.

Pentru perioada 12 luni ale anului 2020 numărul controalelor fiscale în cadrul cărora au fost depistate încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare, impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale și primelor de asigurare obligatorie de asistența medicală) a constituit **394 de cazuri**, comparativ cu **406 de cazuri** pentru perioada anului precedent. Suma obligațiilor suplimentar calculate per control constituie pentru anul 2020 – 47 991 lei, comparativ cu 57 312 lei pentru anul 2019.

Diminuarea numărului de cazuri constatate cu încălcări și a sumei calculate suplimentar în rezultatul controalelor fiscale efectuate pentru anul 2020, comparativ cu anul 2019 este determinată de mai mulți factori cum ar fi:

1. Reducerea numărului de controale fiscale dispuse cu tematica – verificarea plăților salariale și axarea în mare parte pe acțiuni de conformare voluntară a contribuabililor, preponderent cazurile cu încălcări fiind constatate în cadrul controalelor fiscale prin metoda verificării totale;

2. Instituirea stării de urgență și a moratoriului asupra controalelor pentru perioada 23.03.2020 – 30.06.2020 (Dispoziția CSE a RM nr.3 din 23.03.2020 și art. XXVI din Legea nr.69 din 21 mai 2020).

În rezultatul analizei comparative a valorii salariului minim în sectorul real al economiei, fondului de remunerare a muncii, precum și încasărilor aferente plăților salariale (impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale de stat, primele de asigurări obligatorie de asistență medicală) colectate de SFS, ianuarie-noiembrie 2020, comparativ cu ianuarie –noiembrie 2019, se constată:

✓ o creștere cu 3,3% a fondului de salarizare și alte recompense calculat sau cu 1 624 969 mii lei, de la 48 801 034 mii lei pentru 11 luni 2019 până la 50 426 004 mii lei pentru 11 luni 2020;

✓ o creștere a numărului salariaților cu 23,4%, sau cu 171 406 angajați, de la 731 289 angajați pentru 11 luni 2019 până la 902 695 persoane pentru 11 luni 2020.

✓ o creștere cu 5,1 % a sumei impozitului pe venit reținut sau cu 171 950,47 mii lei, de la 3 344 569,05 mii lei pentru 11 luni 2019 până la 3 516 519.52 mii lei pentru 11 luni 2020;

✓ o creștere nesemnificativă cu 1,9% a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală sau cu 79 697,67 mii lei, de la 4 173 300,76 mii lei pentru 11 luni anulului 2019 până la 4 252 998,43 mii lei pentru 11 luni ale anului 2020;

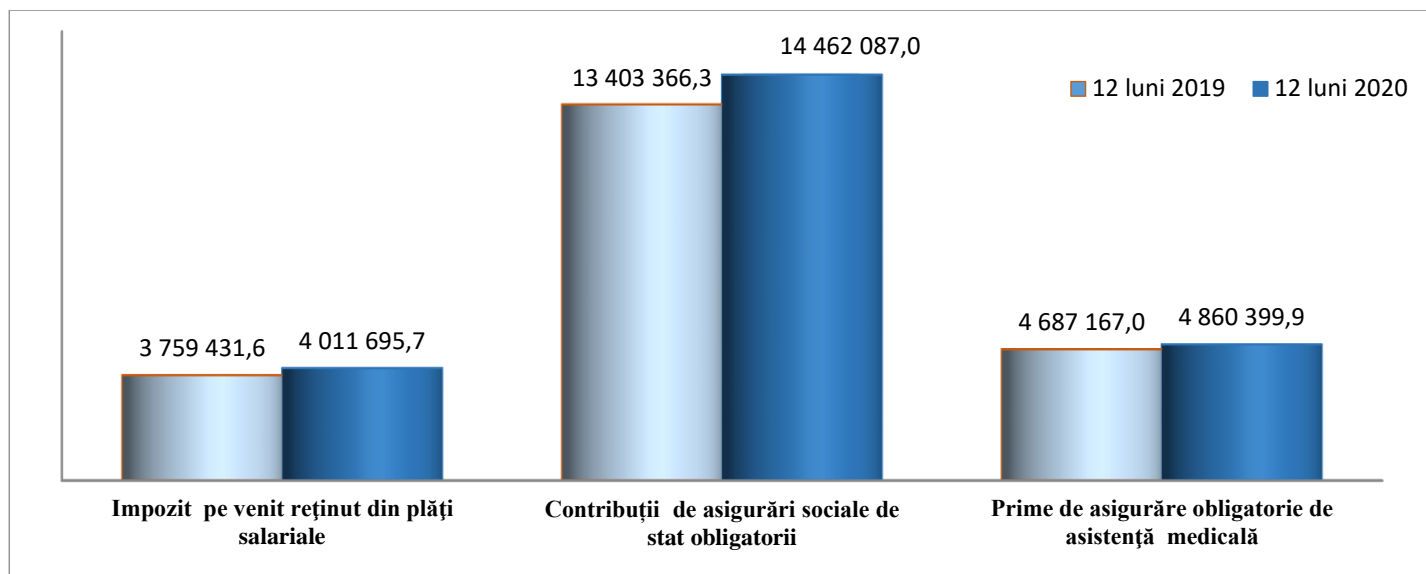
✓ o creștere de 4,9 % a contribuțiilor de asigurări sociale sau cu 603 286,31 mii lei, de la 12 238 328,66 mii lei pentru 11 luni ale anului 2019, până la 12 841 614,97 mii lei pentru 11 luni ale anului 2020.

Urmare a analizei dinamicii lunare a indicatorilor economici din dările de seamă forma IPC18 se constată că fondul de retribuire a muncii și-a păstrat tendința de creștere cu 3,3%, iar în perioada martie – noiembrie 2020, ca rezultat al situației epidemiologice și instituirii stării de urgență, tendința de creștere a indicatorilor economici aferenți fondului de retribuire a constituit doar 2% .

Respectiv, fondul de retribuire a muncii calculat pentru perioada lunilor martie-noiembrie 2020 înregistrează o creștere de 626 998 mii lei și constituie 41 210 737 mii lei pentru L/3/2020-L/11/2020 comparativ cu 40 583 739 mii lei pentru perioada L/3/2019-L/11/2019, și descreștere a salariului mediu per angajat de la 6,07 mii lei pentru 2019 la 5,08 mii lei pentru A/2020 .

De menționat faptul că suma subvențiilor din partea statului acordate întreprinderilor ce au instituit șomaj tehnic urmare a situației epidemiologice pentru perioada 30.04.2020-31.12.2020 constituie 276 696 934 mii lei, suma subvențiilor solicitate spre compensare constituie 454 341 571 mii lei, fiind depuse 5 142 de cereri de către 1 692 contribuabili.

Tabela nr.4 Evoluția încasărilor la BPN a obligațiilor aferente plăților salariale, se prezintă în diagrama de mai jos

Astfel:

✓ la bugetul public național administrat de SFS la compartimentul impozitul pe venit din salariu încasările au înregistrat o creștere cu **6,7%** comparativ cu perioada similară a anului precedent, care constituie 3 759 431,6 mii lei pentru 12 luni 2019, comparativ cu 4 011 695,7 mii lei pentru 12 luni 2020.

✓ la bugetul asigurărilor sociale de stat obligatorii încasările au crescut cu **7,9 %** care constituie cu 14 462 087 mii lei pentru 12 luni 2020 comparativ cu 13 403 366.3 mii lei pentru 12 luni 2019;

✓ la bugetul asigurărilor obligatorii de asistență medicală încasările au crescut cu **3,7 %** și care constituie 4 860 399,9 mii lei pentru 12 luni 2020 comparativ cu 4 687 167 mii lei pentru 12 luni 2019.

În scopul continuării acțiunilor de conformare voluntară și forțată și informare a cetățenilor privind riscurile fenomenului „salariului în plic” și „muncii la negru” SFS a elaborat Planul de acțiuni privind implementarea acțiunilor de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarate ”Declara Achită Legal Salariul”, aprobat prin Ordinul SFS nr.133 din 28.02.2020 care urma a fi implementat pe parcursul anului 2020. Termenii de executare a acțiunilor stabilite în plan au fost modificate, conform Ordinului SFS nr.225 din 06.05.2020 și Ordinului SFS nr.331 din 30.06.2020.

Scopul campaniei fiind creșterea gradului de conformare a contribuabililor din domeniile de activitate economică cu risc sporit de utilizare a muncii ”la negru” și/sau a achitării salariilor în plic prin activități de monitorizare, supraveghere și control, sensibilizarea reprezentanților legali și actorilor sociali implicați.

Acțiunile de conformare voluntară au cuprins trei eșantioane semnificative de contribuabili care își desfășoară activitatea în domeniul prestării serviciilor (call-centre, centre de agrement, centre de întreținere corporală).

Monitorizarea contribuabililor selectați a condus la identificarea în timp real a numărului angajaților, fondului de remunerare și obligațiilor aferente plăților salariale.

Cu referire la executarea Planului de acțiuni privind implementarea acțiunilor de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarate ”DAL2020” :

- au fost selectați 38 de contribuabili cu risc sporit de utilizare a muncii ne(sub)declarate ce desfășoară activitate în domeniul centrelor de intermediere telefonică care au fost supuși măsurilor de conformare voluntară;
- a fost elaborată indicația privind monitorizarea contribuabililor selectați din domeniile call centre, servicii stomatologice, servicii de frizerie, SPA, fitness.

- au fost generalizate rezultatele acțiunilor de conformare a contribuabililor din domeniile de activitate HoReCa, transport și construcții cu identificarea agenților economici care nu au dorit să se conformeze voluntar pentru întreprinderea acțiunilor de conformare voluntară repetată; au fost selectați contribuabilii înregistrați în calitate de plătitori TVA cu salarii calculate mai joase decât salariul minim garantat pentru perioada Tr. I 2020 (657 contribuabili) și Tr. II 2020 (343 contribuabili) tr.III 2020 (299 de contribuabili).
- au fost remise scrisori de sensibilizare la 1299 agenți economici (DGAF Chisinau-284 scrisori, DGAF Centru -254 scrisori, DGAF Nord -260 scrisori, DGAF Sud 155 scrisori DGACM -4 scrisori);
- au fost dispuse vizite fiscale cu întreprinderea măsurilor de conformare voluntară în vederea declarării angajaților și calcularea salariilor pentru tr. I 2020 la 37 de agenți economici și 22 de agenți economici pentru tr. II 2020, tr. III 2020-50 de agenți economici. Ca rezultat al măsurilor de conformare voluntară se constată că 30 contribuabili (tr.I.2020-13 contribuabili și tr.II.2020- 17 contribuabili) din 52 de contribuabili la care au fost dispuse vizite fiscale sau conformat voluntar cu declararea plăților salariale în sumă de **4 338928 lei** (tr. I 2020 - 2 460 691 lei. Tr.II2020-1 878 237 lei) și dividende achitate în sumă **de 1 298 456 lei**.
- Au fost dispuse vizite fiscale repetate la 14 agenți economici care nu s-au conformat voluntar (scr. 26-10/3-05-965 din 21.10.2020).
- de către SFS și ISM a fost examinată lista agenților economici cu risc de utilizare a muncii ne(sub) declarate, cu identificarea contribuabililor pentru includerea în planul anual de controale comune pentru anul 2021 (scr. SFS 26-10/3-06-57797 din 29.10.2020);
- în rezultatul contrapunerii planurilor de controale publicate de către SFS și ISM în Registrul de Stat al controalelor, a fost întocmită lista agenților economici întru efectuarea controalelor comune SFS și ISM în număr de 113 de contribuabili pentru A/2021;
- de către SFS, CNAS și ISM a fost semnat Acordul privind schimbul de date pentru asigurarea condițiilor de încheiere a contractelor de asigurare social obligatorii a zilierilor;
- au fost organizate și desfășurate 3 seminare de instruire cu genericul Consecințele prestării muncii informale cu distribuirea materialelor informative după cum urmează la data de 24.09.20 au participat 131 funcționari fiscali, la data de 22.10.2020 u participarea a 244 funcționari fiscali, la data de 12.11.2020 cu participarea a 203 funcționari fiscali;
- au fost organizate și desfășurate 3 consilii de conformare (11.12.2020 funcționari 6, invitați 18, 16.12.2020 funcționari 6- 48 invitați membri AmCham, 21.12.2020 ATAT);

Acțiunile aplicate sunt eficiente și urmează a fi realizate în continuare cu intensificarea măsurilor propuse în Planul DALs 2020.

Totodată, reieșind din impactul negativ al situației pandemice la nivel mondial asupra mediului de afaceri, considerăm că în perioada următoare accentul urmează a fi plasat pe acțiuni de conformare voluntară și informare a contribuabililor, iar instrumentele de conformare forțată urmează a fi aplicate doar cazurilor majore de neconformare fiscală .

La fel se propune elaborarea unui Plan de acțiuni de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarate pentru A/2021 care să includă acțiunile nefinalizate în Planul DALs20 și alte acțiuni de conformare voluntară a contribuabililor cu risc sporit de achitare a salariului în plic .